

institut za turizam

hrvatski turizam u brojkama *croatian tourism in numbers*

VOL 9. broj
VOL 9 issue

3 /2015.

ISSN 1847-3369

hrvatski turizam u brojkama broj 3/2015.

Hrvatski turizam u brojkama je stalna tromjesečna publikacija Instituta za turizam koja u ovom broju donosi izbor ključnih pokazatelja o turističkom prometu u razdoblju siječanj – rujan 2015. godine (A), o smještajnim kapacitetima te njihovoj iskorištenosti u glavnoj turističkoj sezoni 2015. (B), o internetskim izvorima informiranja, *online* rezerviranim uslugama i navikama u rezerviranju smještaja po zemljama porijekla (C), o duljini boravka turista u Hrvatskoj i prosječnim dnevnim troškovima u ljetnom periodu 2014. po zemljama porijekla (D) te podatke o prihodima i rashodima od putovanja u platnoj bilanci Hrvatske u drugom tromjesečju 2015. godine (E). Publikacija je, prije svega, namijenjena onima kojima turizam nije u interesnom fokusu, a žele znati osnovne činjenice. Jednako tako, publikacija može biti i polazište za daljnja istraživanja.

O izdavaču

Institut za turizam jedini je javni znanstveni institut u Hrvatskoj specijaliziran za istraživanja na području turizma i jedna je od najstarijih takvih institucija u Europi. Svoje znanje temelji na znanstvenom radu, kontinuiranim istraživanjima, praćenju poslovnog okruženja te stalnom usavršavanju multidisciplinarnog radnog tima. U svom radu Institut se oslanja na znanstvenu objektivnost i neovisnost djelovanja, svoje strateške ciljeve te strateške ciljeve postavljene u Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014).

Institut je pridružena članica Svjetske turističke organizacije (UNWTO) s kojom surađuje na području otkrivanja novih segmenata turističke potražnje i na harmonizaciji instrumenata istraživanja radi postizanja veće međunarodne usporedivosti podataka.

55 godina Instituta za turizam Naše putovanje, Institut za turizam 2015., str. 121- 122.

croatian tourism in numbers issue 3/2015

“Croatian tourism in numbers” is a quarterly publication issued by the Institute for Tourism. This issue is focused on a number of key indicators related to: tourist arrivals and overnights in first nine months of 2015 (A), accommodation capacities and their occupancy rate in main tourist season 2015 (B), information sources on internet, online reservation of services, reservation customs of accommodation facilities by country of origin (C), the length of tourist stay in Croatia and average daily expenditure by country of origin in summer 2014 (D) and credit and debit from travel in balance of payments of Croatia in second quarter 2015 (E). The publication is primarily conceived for those not focused on tourism, but who want to know the basic facts. Also, the publication can be a starting point for further research.

About publisher

The Institute for Tourism is the only public scientific institute in Croatia and one of the oldest such institutions in Europe specialising in tourism research. Its expertise is based on scientific approach, permanent research, monitoring of the business environment and continuous education of its multidisciplinary team. In its work, the Institute relies on scientific objectivity and independence, its strategic objectives, as well as the strategic objectives defined by the national Strategy for Education, Science and Technology (2014).

The Institute is a member of the World Tourism Organisation (UNWTO), which it cooperates with on determining new segments of the tourist demand and the harmonization of research instruments in order to achieve greater data comparability on an international level.

55 years of the Institute for Tourism Our journey, Institute for Tourism, pages 121 – 122.

Izdaje/ Publisher

- Institut za turizam, Vrhovec 5, 10000 Zagreb, Hrvatska/
Institute for Tourism, Vrhovec 5, 10000 Zagreb, Croatia

Za izdavača/ For publisher

- Sanda Čorak

Urednica i autorica/ Editor and author

- Blaženka Vrdoljak-Šalomon

Kartografski prikazi/ Maps

- Izidora Marković

Recenzenti/ Consulting editors

- Neven Ivandić, Zrinka Marušić

Lektori/ Proofreading

- Ljiljana Cikota (hrvatski/ Croatian), Ksenija Tokić (engleski/ English)

Dizajn/ Design

- Goran Curl

Grafički prijelom/ Graphical layout

- Zoran Petrović

Zagreb, prosinac/ December 2015.

**Sadržaj/
Content**

A. TURISTIČKA POTRAŽNJA/

A. TOURIST DEMAND

- A1. Potražnja prema emitivnim zemljama/
A1. Tourist demand by generating countries
- A2. Potražnja prema vrstama smještaja/
A2. Tourist demand by types of accommodation
- A3. Potražnja prema turističkim područjima/
A3. Tourist demand by tourist regions

B. SMJEŠTAJNI KAPACITETI/

B. ACCOMMODATION FACILITIES

- B1. Ukupan broj stalnih postelja prema vrstama smještaja/
B1. Total number of permanent beds by types of accommodation
- B2. Iskorištenost stalnih postelja u glavnoj turističkoj sezoni 2015./
B2. Occupancy rate of permanent beds in main tourist season 2015

C. INFORMIRANJE I REZERVIRANJE PREMA ZEMLJAMA PORIJEKLA/

C. INFORMATION AND RESERVATION BY COUNTRY OF ORIGIN

- C1. Izvori turističkih informacija na internetu prema zemljama porijekla/
C1. Internet sources of travel information by country of origin
- C2. Online rezervacije usluga prema zemljama porijekla/
C2. Online reservation of services by country of origin
- C3. Rezervacija smještaja prema zemljama porijekla/
C3. Accommodation facilities booking by country of origin
- C4. Trenutak rezerviranja smještaja prema zemljama porijekla/
C4. The moment of accommodation booking by country of origin

D. DULJINA BORAVKA I TURISTIČKI IZDACI/

D. LENGTH OF STAY AND TOURIST EXPENDITURE

- D1. Duljina boravka turista u Hrvatskoj prema zemljama porijekla/
D1. Length of tourist stay in Croatia by country of origin
- D2. Prosječni dnevni izdaci turista prema zemljama porijekla/
D2. Average daily tourist expenditure by country of origin

E. PRIHODI I RASHODI OD PUTOVANJA/

E. CREDIT AND DEBIT FROM TRAVEL

- E1. Prihodi i rashodi od putovanja u platnoj bilanci Hrvatske/
E1. Credit and debit from travel and tourism in Croatian balance of payments

F. IZVORI PODATAKA/

F. SOURCES

A.

TURISTIČKA POTRAŽNJA/ TOURIST DEMAND

A1. POTRAŽNJA PREMA EMITIVNIM ZEMLJAMA/ A1. TOURIST DEMAND BY GENERATING COUNTRIES

Struktura potražnje prema emitivnim zemljama, I.– IX. 2015./
Demand structure by generating countries in period of I-IX 2015

	Noćenja (u 000)/ <i>Tourist nights (in 000)</i>	Udio u ukupnim noćenjima (u %)/ <i>Share in total tourist nights (in %)</i>	Stopa promjene (I. - IX. 2015./ I. - IX. 2014.)*/ <i>Rate of change (I-IX 2015/ I-IX 2014) *</i>	Prosječna duljina boravka/ <i>Average length of stay</i>
Njemačka/ <i>Germany</i>	15.233	22,2	7,1	7,6
Slovenija/ <i>Slovenia</i>	6.524	9,5	7,5	5,8
Austrija/ <i>Austria</i>	5.664	8,2	9,2	5,4
Češka/ <i>Czech Republic</i>	4.790	7,0	4,7	6,9
Italija/ <i>Italy</i>	4.667	6,8	7,8	4,5
Poljska/ <i>Poland</i>	4.287	6,2	6,1	6,5
Slovačka/ <i>Slovakia</i>	2.540	3,7	7,1	6,7
Nizozemska/ <i>Netherlands</i>	2.441	3,6	2,7	7,0
Ujedinjena Kraljevina/ <i>United Kingdom</i>	2.272	3,3	15,6	4,9
Mađarska/ <i>Hungary</i>	2.233	3,3	17,8	5,3
Prvih 10/ <i>Top 10 countries</i>	50.651	73,8	7,7	6,2
Ostali strani/ <i>Other foreign countries</i>	12.970	18,9	7,0	3,5
Ukupno strani/ <i>Total foreign countries</i>	63.622	92,7	7,5	5,4
Domaći/ <i>Domestic</i>	5.035	7,3	11,0	3,8
Sveukupno/ <i>Total</i>	68.656	100,0	7,8	5,2

* Podaci revidirani za travanj i svibanj 2014. / * Revised data for April and May 2014.

Izvor: Priopćenja Turizam po mjesecima u 2015.; godina LII., brojevi 4.3.1/ 1-9, 2015.; www.dzs.hr/
Source: First Releases: Tourism by month in 2015; Year LII, Numbers 4.3.1/ 1-9, 2015; [www.dzs.hr.](http://www.dzs.hr/)

U prvih devet mjeseci 2015. ostvareno je oko 68,7 milijuna noćenja što je 7,8% više nego u istom razdoblju prethodne godine. U odnosu na prošlogodišnju stopu rasta tog razdoblja, ta je stopa veća za 5,3 postotna poena. Stopa rasta je, naime, za razdoblje siječanj – rujn 2014. iznosila 2,5%.

Rezultat je to povećanja broja noćenja inozemnih gostiju (stopa rasta oko 7,5%), te porasta broja noćenja domaćih gostiju (stopa rasta od 11%). Izraženo u apsolutnim iznosima to znači da su inozemni gosti ostvarili 4,5 milijuna noćenja, a domaći 497,6 tisuća noćenja više nego u istom razdoblju 2014. godine.

Udio noćenja gostiju iz skupine prvih deset zemalja porijekla u ukupnim noćenjima iznosi 73,8%, dok je udio noćenja svih inozemnih gostiju 92,7%.

Najviše noćenja, oko 15 milijuna, ostvarili su gosti iz Njemačke. Gosti iz Slovenije, Austrije, Češke, Italije i Poljske, zemalja koje dolaze iz Njemačke na rang-list prvih deset, ostvarili su noćenja u rasponu od 4 do 6,5 milijuna. Broj noćenja gostiju iz Slovačke, Nizozemske, Ujedinjene Kraljevine i Mađarske, zemalja koje prema zabilježenim noćenjima dolaze iz navedenih, kreće se u rasponu od 2 do 2,5 milijuna.

Stope promjena svake zemlje iz grupe prvih deset su bile pozitivne. Najveće stope rasta zabilježene su u noćenjima gostiju iz Mađarske (17,8%), Ujedinjene Kraljevine (15,6%) i Austrije (9,2%).

Gosti su u prosjeku imali 5,2 noćenja. Najduže su boravili gosti iz Njemačke (prosječno 7,6 noćenja), a najkraće, gosti iz Italije (prosječno 4,5 noćenja) u grupi prvih deset.

A2. POTRAŽNJA PREMA VRSTAMA SMJEŠTAJA/ A2. TOURIST DEMAND BY TYPES OF ACCOMMODATION

Noćenja turista prema glavnim vrstama smještajnih kapaciteta*, I. – IX. 2015./
Tourist nights by main types of facilities* in period of I-IX 2015

	Hoteli (1) **/ Hotels (1) **	Smještaj sličan hotelskom/ Accommo- dation similar to hotel	Privatni smještaj/ Private accommo- dation facilities	Kampovi/ Camping sites	Hosteli/ Hostels	Ostalo/ Other facilities	Ukupno/ Total
Noćenja (u 000) / Tourist nights (in 000)							
I.	229	6	56	2	16	53	362
II. - IV.	1.817	121	306,4	243	86	224	2.796
V. - VI.	4.163	1.068	3.035	3.461	164	832	12.723
VII. - VIII.	6.815	2.584	20.285,4	11.219	345	2.858	44.106
IX.	2.575	729	2.624	2.110	86	545	8.669
Ukupno I. - IX. / Total I-IX	13.279	6.828	26.307	17.035	697	4.511	68.656
Struktura (u %) / Structure (in %)							
I.	1,5	0,1	0,2	0,0	2,3	1,2	0,5
II. - IV.	11,6	2,7	1,2	1,4	12,3	5,0	4,1
V. - VI.	26,7	23,7	11,5	20,3	23,5	18,4	18,5
VII. - VIII.	43,7	57,3	77,1	65,9	49,5	63,3	64,2
IX.	16,5	16,2	10,0	12,4	12,3	12,1	12,6
Ukupno I. - IX. / Total I-IX	22,7	6,6	38,3	24,8	1,0	6,6	100,0
Stopa promjene (I. - IX. 2015. / I. - IX. 2014.) / Rate of change (I-IX 2015/ I-IX 2014)							
I.	16,5	-5,7	24,0	97,9	29,7	5,8	16,2
II. - IV.	8,7	-5,6	11,9	1,4	16,3	-1,2	7,0
V. - VI.	3,4	4,1	10,8	4,7	7,7	6,8	5,8
VII. - VIII.	5,3	5,5	11,7	2,8	15,5	10,2	7,8
IX.	5,9	9,3	15,4	10,4	14,6	13,3	10,6
Ukupno I. - IX. / Total I-IX	5,4	5,4	12,0	4,0	13,9	9,2	7,8

* Smještajni kapaciteti prema NKD 2007, Odjeljak 55, se dijele na grupe: 55.1 Hoteli i sličan smještaj; 55.2 Odmarašta i slični objekti za kraći odmor; 55.3 Kampovi i prostor za kampiranje i 55.9 Ostali smještaj. / * Accommodation facilities according to Division 55 of NKD 2007 are composed from several groups: 55.1 Hotels and similar accommodation, 55.2 Holiday and short-stay accommodation, 55.3 Camping grounds, recreational vehicle parks and trailer parks and 55.9 Other accommodation.

* U ovoj tablici se radi usporedivosti s analizama prethodnih godina promatraju sljedeće grupe smještajnih kapaciteta: • "Hoteli (1)" iz grupe 55.1 (od srpnja 2014. se objavljuju samo agregirani podaci za noćenja u hotelima, hotelima baštine, aparthotelima i integralnim hotelima) • "Smještaj sličan hotelskom" (smještajni kapaciteti iz grupe 55.1 ne računajući kapacitete uključene u grupu "Hoteli (1)") • "Privatni smještaj" (uključuje sobe za iznajmljivanje, apartmane, studio-apartmane i kuće za odmor u kućanstvima te sobe za iznajmljivanje, apartmane i studio-apartmane i kuće za odmor u seljačkim kućanstvima iz grupe 55.2) • "Kampovi" (odgovara grupi 55.3) • "Hosteli" (odgovaraju "Hosteli" iz grupe 55.2) • "Ostali smještaj" (obuhvaća smještajne kapacitete iz grupe 55.2 osim hostela i kapaciteta uključenih u "Privatni smještaj" i kapacitete grupe 55.9)

* In this table there are six groups in order to facilitate the comparison with analysis published in previous issues: • "Hotels (1)" (includes hotels, heritage hotel, all-suite hotels and integral hotels from the group 55.1) • "Accommodation similar to hotel" (includes accommodation from the group 55.1 not included in "Hotels (1)") • "Private accommodation" (includes rooms to let, apartments, studio-type suites and summer houses in households as well as rooms to let, apartments, studio-type suites and summer houses in rural households from the group 55.2) • "Camping sites" (includes accommodation from the group 55.3) • "Hostels" (includes hostels from the group 55.2) • "Other accommodation" (includes accommodation facilities from the group 55.2 except "Hostels" and facilities included in "Private accommodation" and facilities from the group 55.9).

** Podaci revidirani za travanj i svibanj 2014. / ** Revised data for April and May 2014.

Izvor: Priopćenja Turizam po mjesecima u 2015.; godina LII., brojevi 4.3.1/1-9, 2015.; www.dzs.hr/

Source: First Releases: Tourism by month in 2015: Year LII. Numbers 4.3.1/1-9. 2015: www.dzs.hr.

U hotelima, privatnom smještaju i kampovima ostvareno je blizu 86% svih noćenja u prvih devet mjeseci 2015. godine.

U hotelima je ostvareno oko 13 milijuna noćenja, što čini blizu 23% svih registriranih noćenja promatranog razdoblja. U odnosu na isto razdoblje 2014. hoteli su zabilježili oko 5% više noćenja. Rast od 5% zabilježen je i u glavnoj turističkoj sezoni 2015. (srpanj – kolovoz).

U privatnom smještaju zabilježeno je nešto više od 26 milijuna noćenja ili oko 12% više nego u istom periodu prethodne godine. Privatni smještaj ima najveći pojedinačni udio u ukupnim noćenjima devetomjesečnog razdoblja – 38%. U glavnoj sezoni stopa rasta je iznosila skoro 12%.

U kampovima je registrirano oko 17 milijuna noćenja, što znači 4% više nego u prvih devet mjeseci 2014. Treba napomenuti da je promet u glavnoj sezoni, srpanj – kolovoz, bio skoro 3% veći od prometa istog razdoblja protekle godine. Udio noćenja zabilježenog u kampovima u ukupnim noćenjima devetomjesečnog razdoblja iznosi blizu 25%.

U hostelima je, u promatranom razdoblju, zabilježeno 697 tisuća noćenja, od čega na noćenja u glavnoj sezoni otpada 345 tisuća ili skoro 50%. Stopa rasta za cijelo razdoblje bila je natprosječno velika i iznosila je skoro 14%.

A3. POTRAŽNJA PREMA TURISTIČKIM PODRUČJIMA/ A3. TOURIST DEMAND BY TOURIST REGIONS

Noćenja turista prema turističkim područjima*, I. – IX. 2015./
Tourist nights by tourist regions* in period of I-IX 2015

	Istra/ Istria	Kvarner/ Kvarner	Lika – Karlovac/ Lika – Karlovac	Dalmacija – Zadar/ Dalmatia – Zadar	Dalmacija – Šibenik/ Dalmatia – Šibenik	Dalmacija – Split/ Dalmatia – Split	Dalmacija – Dubrovnik/ Dalmatia – Dubrovnik	Grad Zagreb/ City of Zagreb	Središnja Hrvatska/ Central Croatia	Slavonija/ Slavonia	Ukupno/ Total
Noćenja (u 000)/ Tourist nights (in 000)											
I. - IV.	839	566	80	157	109	345	368	402	205	87	3.158
V. - VI.	4.274	2.301	439	1.133	666	2.054	1.301	363	128	63	12.723
VII. - VIII.	12.556	8.246	1.751	5.603	3.397	8.723	3.168	427	171	64	44.106
IX.	2.759	1.490	245	761	540	1.699	861	204	70	40	8.669
Ukupno I. - IX./ Total I - IX	20.428	12.602	2.515	7.654	4.712	12.821	5.698	1.397	575	254	68.656
Struktura (u %)/ Structure (in %)											
I. - IV.	26,5	17,9	2,5	5,0	3,5	10,9	11,6	12,7	6,5	2,7	4,6
V. - VI.	33,6	18,1	3,4	8,9	5,2	16,1	10,2	2,9	1,0	0,5	18,5
VII. - VIII.	28,5	18,7	4,0	12,7	7,7	19,8	7,2	1,0	0,4	0,1	64,2
IX.	31,8	17,2	2,8	8,8	6,2	19,6	9,9	2,4	0,8	0,5	12,6
Ukupno I. - IX./ Total I - IX	29,8	18,4	3,7	11,1	6,9	18,7	8,3	2,0	0,8	0,4	100,0
Stopa promjene (I. - IX. 2015./ I. - IX. 2014./ Rate of change (I - IX 2015/ I - IX 2014)											
I. - IV.	2,9	7,7	11,4	7,6	1,0	14,2	10,8	12,5	11,9	4,0	8,0
V. - VI.	6,5	3,0	11,5	7,3	0,3	8,4	2,2	13,8	12,5	-3,7	5,8
VII. - VIII.	7,4	7,2	9,2	9,0	7,4	9,2	4,1	16,2	13,0	8,3	7,8
IX.	9,2	15,9	15,4	10,8	8,6	11,0	5,3	11,6	9,8	11,9	10,6
Ukupno I. - IX./ Total I - IX	7,3	7,4	10,2	8,8	6,3	9,4	4,3	13,8	12,1	4,1	7,8

* Turistička područja prema Hrvatskoj turističkoj zajednici/ * Tourist regions by Croatian National Tourist Board.

• Kvarner obuhvaća Primorsko-goransku županiju/ Kvarner includes County of Primorje-Gorski Kotar.

• Lika – Karlovac obuhvaća Ličko-senjsku i Karlovačku županiju/ Lika-Karlovac includes County of Ličko-Senj and County of Karlovac.

• Središnja Hrvatska obuhvaća Bjelovarsko-bilogorsku, Koprivničko-križevačku, Krapinsko-zagorsku, Međimursku, Sisačko-moslavačku, Varaždinsku i Zagrebačku županiju/ Central Croatia includes County of Bjelovar-Bilogora, County of Koprivnica-Križevci, County of Krapina-Zagorje, County of Medimurje, County of Sisak-Moslavina, County of Varaždin and County of Zagreb.

• Slavonija obuhvaća Brodsko-posavsku, Osječko-baranjsku, Požeško-slavonsku, Virovitičko-podravsku i Vukovarsko-srijemsku županiju/ Slavonia includes County of Slavonski Brod-Posavina, County of Osijek-Baranja, County of Požega-Slavonia, County of Virovitica-Podravina and County of Vukovar-Sirmium.

• Ostale turističke regije poklapaju se sa županijama/ Other tourist regions are the same as counties.

Izvor: Priopćenja Turizam po mjesecima u 2015.; godina LII., brojevi 4.3.1/1-9, 2015.; www.dzs.hr/

Source: First Releases: Tourism by month in 2015; Year LII, Numbers 4.3.1/1-9, 2015; www.dzs.hr.

Noćenja, zabilježena u primorskim turističkim regijama u prvih devet mjeseci 2015., kretala su se od 2,5 milijuna do 20,4 milijuna. Za kontinentalne regije taj raspon je iznosio od 254 tisuće do 1,4 milijuna.

U glavnoj turističkoj sezoni raspon se kreće od 1,8 milijuna koliko je zabilježeno u regiji Lika – Karlovac, do blizu 12,6 milijuna noćenja ostvarenih u Istri. U kontinentalnim regijama broj noćenja se kreće od 64 tisuće ostvarenih u Slavoniji do 427 tisuća noćenja u Zagrebu.

Oko 81% noćenja glavne sezone imamo u četiri regije: istarskoj (29%), splitsko-dalmatinskoj (20%), kvarnerskoj (19%) i splitsko-zadarskoj regiji (13%).

Od primorskih županija najnižu stopu rasta u glavnoj sezoni imala je dubrovačko-dalmatinska regija (4%). Stope rasta u Istri, šibensko-dalmatinskoj regiji i Kvarneru bile su nešto niže od prosječne (oko 7%), dok su u zadarsko-dalmatinskoj, ličko-karlovačkoj i splitsko-dalmatinskoj regiji bile veće od prosjeka (oko 9%).

Rujan 2015. bio je uspješniji od rujna 2014. za sve turističke regije. Na razini Hrvatske zabilježena je stopa promjene od blizu 11%. U tom mjesecu, najnižu stopu rasta imala je dubrovačko-dalmatinska regija (oko 5%), a najvišu Kvarner (skoro 16%), odnosno ličko-karlovačka regija (oko 15%).

Grad Zagreb je u cijelom razdoblju imao dobru potražnju i u devet mjeseci je u njegovim smještajnim kapacitetima zabilježeno blizu 1,4 milijuna noćenja što je skoro 14% više nego u istom razdoblju prethodne, 2014. godine.

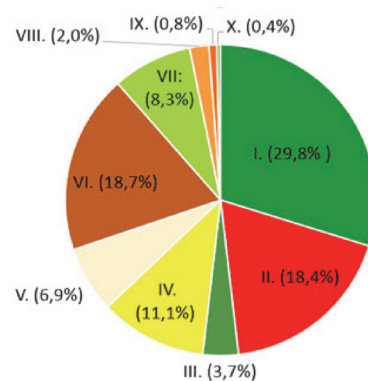
U prvih devet mjeseci 2015., u Slavoniji je zabilježeno nešto više od četvrt milijuna noćenja, a u Središnjoj Hrvatskoj nešto više od pola milijuna noćenja. Stope promjena su bile pozitivne: u Slavoniji je ostvaren porast od 4%, a u Središnjoj Hrvatskoj, u devetomjesečnom razdoblju, od 12%.

**Struktura noćenja prema turističkim regijama, siječanj – rujan 2015./
Structure of tourist nights by tourist regions, January - September 2015**

Legenda/ Legend

- I. Istra/ Istria
- II. Kvarner/ Kvarner
- III. Lika - Karlovac/ Lika - Karlovac
- IV. Dalmacija - Zadar/ Dalmatia - Zadar
- V. Dalmacija - Šibenik/ Dalmatia - Šibenik
- VI. Dalmacija - Split/ Dalmatia - Split
- VII. Dalmacija - Dubrovnik/ Dalmatia - Dubrovnik
- VIII. Grad Zagreb/ City of Zagreb
- IX. Središnja Hrvatska/ Central Croatia
- X. Slavonija/ Slavonia

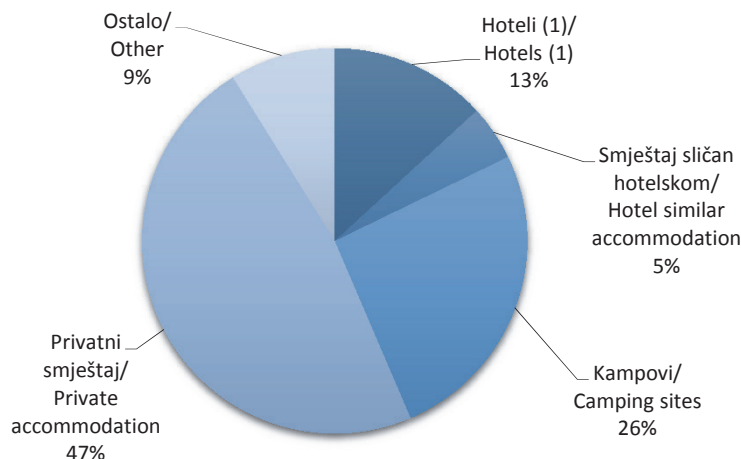

B.

SMJEŠTAJNI KAPACITETI/ ACCOMMODATION FACILITIES

B1. UKUPAN BROJ STALNIH POSTELJA PREMA VRSTAMA SMJEŠTAJA/ B1. TOTAL NUMBER OF PERMANENT BEDS BY TYPES OF ACCOMMODATION

Ukupan broj stalnih postelja prema vrstama smještaja u kolovozu 2015./
Total number of permanent beds by types of accommodation, August 2015

Napomena: Hoteli (1) uključuju hotele, hotele baštine, apart hotele i integralne hotele./
Note: Hotels (1) include hotels, heritage hotels, all-suite hotels and integral hotels.

Izvor: DZS; Priopćenje Turizam u kolovozu 2015; godina LII., broj 4.3.1/8, 7. listopada 2015., www.dzs.hr /
Source: CBoFS; First Release: Tourism, August 2015; Year LII, Number 4.3.1/8, 7 October 2015, www.dzs.hr

U kolovozu 2015. godine u Hrvatskoj je na raspolaganju bilo oko 914 tisuća stalnih postelja, što znači da je smještajna ponuda bila veća za 35.386 postelja ili 4% od ponude u kolovozu 2014. Najveću ponudu imaju kućanstva (privatni smještaj) – blizu 435 tisuća postelja ili 48%. U kampovima je bilo ponuđeno 235 tisuća postelja ili blizu 26%. U hotelima, hotelima baštine i apart-hotelima zajedno, bilo je nešto više od 120 tisuća postelja (13%). „Smještaj sličan hotelskom“ koji obuhvaća turistička naselja i apartmane te pansione kao i objekte kategorizirane kao „guest house“, imao je na raspolaganju nešto više od 42 tisuće postelja (oko 5%).

B2. ISKORIŠTENOST STALNIH POSTELJA U GLAVNOJ TURISTIČKOJ SEZONI 2015./ B2. OCCUPANCY RATE OF PERMANENT BEDS IN MAIN TOURIST SEASON 2015

U glavnoj turističkoj sezoni 2015. (srpanj – kolovoz) iskorištenost ponuđenih kapaciteta iznosila je 78%, što je za tri postotna poena bolje nego u glavnoj sezoni 2014. godine. Najbolju iskorištenost imali su objekti iz grupe „Smještaj sličan hotelskom“ (oko 98%) te hoteli (91%). Kampovi su zabilježili iskorištenost od 77% u glavnoj turističkoj sezoni, a privatni smještaj u kućanstvima imao je iskorištenost od 75%, što je manje od prosječne iskorištenosti (78%).

Vrijedi napomenuti da je bruto iskorištenost svake od promatranih grupa smještajnih kapaciteta bila bolja od prošlogodišnje (vidjeti broj HTB 3/2014).

U tablici B2. dati su podaci o bruto iskorištenosti i za predsezonu i posezonu 2015. godine.

Iskorištenost* stalnih postelja u glavnoj turističkoj sezoni 2015./
Occupancy* rate of permanent beds in main tourist season 2015****

	Hoteli (1)/ Hotels(1)	Smještaj sličan hotelskom/ Accommodati on similar to hotel	Privatni smještaj/ Private accommo- dation facilities	Kampovi/ Camping sites	Hosteli/ Hostels	Ostalo/ Other facilities	Ukupno/ Total
I.	6,1	0,4	0,4	0,0	4,7	2,5	1,3
II. - IV.	16,9	3,2	0,8	1,2	8,5	3,6	3,4
V. - VI.	56,7	41,3	11,4	24,1	23,8	19,5	22,8
VII. - VIII.	91,3	98,3	75,2	76,9	49,3	66,0	77,8
IX.	71,3	57,4	20,1	29,9	25,4	26,0	31,6
Ukupno I. - IX./ Total I-IX	47,4	39,0	22,2	26,5	22,6	23,7	27,5

*Odgovara bruto iskorištenosti (računa se na ukupan broj postelja i ukupan broj dana u mjesecu za objekte koji su radili barem jedan dan u mjesecu) / *Gross occupancy (calculated with total number of beds and total number of days in a month for the facilities opened at least one day in a month).

** Smještajni kapaciteti odgovaraju grupama smještajnih kapaciteta opisanim u fusnoti tablice A2./
**Groups of accommodation facilities correspond to the groups defined in the footnote of table A2.

Izvor: Priopćenja Turizam po mjesecima u 2015.; godina LII., brojevi 4.3.1/1-9, 2015.; www.dzs.hr/
Source: First Releases: Tourism by month in 2015; Year LII, Numbers 4.3.1/1-9, 2015; www.dzs.hr.

C.

INFORMIRANJE I REZERVIRANJE PREMA ZEMLJAMA PORIJEKLA/ INFORMATION AND RESERVATION BY COUNTRY OF ORIGIN

Istraživanjem "TOMAS Ljeto – Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj", koje je provedeno u ljeto 2014. godine, obuhvaćeni su gosti iz Hrvatske te iz sljedećih stranih zemalja: Njemačke, Slovenije, Italije, Češke, Austrije, Poljske, Slovačke, Nizozemske, Mađarske, Rusije, Francuske, Ujedinjene Kraljevine, Bosne i Hercegovine te Švedske i Norveške.

Rezultati istraživanja u ovom se poglavlju prikazuju za Hrvatsku, te za strane zemlje koje čine grupu prvih deset prema noćenjima zabilježenim u prvih devet mjeseci 2015. godine. Te zemlje su: Njemačka, Slovenija, Austrija, Češka, Italija, Poljska, Slovačka, Nizozemska, Ujedinjena Kraljevina i Mađarska (vidjeti tablicu A1).

C1. IZVORI TURISTIČKIH INFORMACIJA NA INTERNETU PREMA ZEMLJAMA PORIJEKLA/ C1. INTERNET SOURCES OF TRAVEL INFORMATION BY COUNTRY OF ORIGIN

Web-stranice smještajnih objekata, kao izvor informacija, koristilo je 51,3% ispitanika, dakle svaki drugi u skupu onih koji su odgovorili da su se informirali na internetu. Ako se pogledaju rezultati po zemljama porijekla, onda se može zaključiti da su taj izvor – češće od prosječnog gosta – koristili gosti Nizozemske, Hrvatske, Austrije, Njemačke i Slovačke.

Društvene mreže kao izvor informacija koristilo je 38,6% ispitanika od ukupnog broja onih koji su tražili informacije na internetu. Taj izvor – češće od prosječnog gosta – koriste gosti iz Ujedinjene Kraljevine, Hrvatske, Slovenije i Italije.

Na web-stranicama hrvatskih turističkih zajednica informiralo se 36,7% ispitanika koji su koristili internet. Gosti Nizozemske, Hrvatske, Njemačke, Slovenije i Ujedinjene Kraljevine – češće od prosječnog gosta – pretražuju te stranice.

Web-stranice *online* turističkih agencija (OTA) posjećuje svaki treći gost od onih koji su izjavili da koriste internetske izvore (33,6%). Rezultati istraživanja pokazuju da se tim izvorom češće od gostiju iz ostalih zemalja, koji se informiraju na internetu, koriste gosti iz Ujedinjene Kraljevine, Austrije, Mađarske, Slovenije i Češke.

**Upotreba web-stranica kao izvora turističkih informacija prema zemljama porijekla, ljeto 2014./
Web sites as sources of travel information by country of origin, summer 2014**

Zemlje porijekla/ Country of origin	Vrste web-stranica/ Types of web sites (%)			
	Web-stranice smještajnih objekata/ Web page of accommodation	Društvene mreže/ Social media	Web-stranice hrvatskih turističkih zajednica/ Croatian Tourism boards web pages	Online turističke agencije/ Online travel agency
Njemačka/ Germany	54,2	34,4	40,7	32,1
Slovenija/ Slovenia	49,1	44,1	39,6	36,0
Austrija/ Austria	58,5	38,6	30,9	42,8
Češka/ Czech Republic	44,7	25,0	31,7	34,3
Italija/ Italy	42,9	42,4	34,7	32,5
Poljska/ Poland	41,2	34,1	33,4	23,0
Slovačka/ Slovakia	53,4	16,7	30,8	15,7
Nizozemska/ Netherlands	62,7	29,8	44,0	27,0
Ujedinjena Kraljevina/ United Kingdom	48,4	68,4	39,1	49,8
Mađarska/ Hungary	47,3	38,2	30,5	36,1
Hrvatska/ Croatia	59,6	50,1	42,2	22,5
Ukupno/ Total	51,3	38,6	36,7	33,6

* Mogućnost više odgovora. "Ukupno" se odnosi na cijeli skup ispitanika koji su koristili internet kao izvor informacija./

* Multiple response. Data for "Total" is for those who used internet as a source of information.

Izvor: Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj – TOMAS Ljeto 2014., Institut za turizam, travanj 2015./

Source: Attitudes and expenditures of tourists in Croatia – TOMAS Summer 2014, Institute for Tourism, April 2015.

C2. ONLINE REZERVACIJE USLUGA PREMA ZEMLJAMA PORIJEKLA/ C2. ONLINE RESERVATION OF SERVICES BY COUNTRY OF ORIGIN

Istraživanje je pokazalo da gosti iz promatranih stranih zemalja rezerviraju različite usluge vezane uz putovanje koristeći se *online* mogućnostima. Rezervacije smještaja i prijevoza su češće od rezervacija izleta, ulaznica za koncerte i ostale priredbe te najma automobila ili nekog drugog prijevoznog sredstva. Jedino gosti iz Slovačke nisu *online* rezervirali najam automobila ili nekog drugog prometnog sredstva, a gosti Mađarske ulaznice za koncerte.

Smještaj i prijevoz su usluge koje se najčešće unaprijed rezerviraju. Smještaj je *online* rezerviralo oko 73% ispitanika od onih koji su unaprijed rezervirali tu uslugu. Gosti iz Nizozemske, Ujedinjene Kraljevine, Poljske i Slovačke rezerviraju češće *online* od gostiju iz Italije, Austrije, Slovenije, Mađarske, Njemačke, Češke i Hrvatske.

**Online rezervacije usluga u ljeto 2014. prema zemljama porijekla/
Online reservation of services in summer 2014 by country of origin**

Zemlje porijekla/ Country of origin	Usluga* / Service* (%)				
	Smještaj/ Accommodation	Prijevoz/ Transport	Izleti/ Excursions	Ulaznice za koncerte, manifestacije, priredbe i sl./ Tickets for concerts, events, exhibitions etc.	Najam automobila, plovila, motocikla ili bicikla/ Rent a car, rent a boat, rent a bicycle/motorcycle
Njemačka/ Germany	72,9	64,5	52,4	50,9	25,3
Slovenija/ Slovenia	71,2	58,0	51,5	18,4	24,8
Austrija/ Austria	65,1	36,4	5,0	44,7	24,9
Češka/ Czech Republic	73,5	51,6	53,0	52,2	69,3
Italija/ Italy	61,9	47,9	30,4	40,4	11,6
Poljska/ Poland	79,4	77,3	71,6	31,4	51,4
Slovačka/ Slovakia	75,3	64,2	72,9	28,9	
Nizozemska/ Netherlands	91,4	87,8	31,6	31,1	34,7
Ujedinjena Kraljevina/ United Kingdom	88,5	88,6	50,0	42,4	60,6
Mađarska/ Hungary	71,2	58,6	41,7		100,0
Hrvatska/ Croatia	63,7	19,1	29,4	34,5	8,7
Ukupno/ Total	73,4	71,3	50,0	39,8	40,4

* Mogućnost više odgovora. "Ukupno" se odnosi na cijeli skup ispitanika koji su unaprijed rezervirali pojedinu uslugu./

* Multiple response. Data for "Total" is for those who booked a service in advance.

Izvor: Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj – TOMAS Ljeto 2014., Institut za turizam, travanj 2015./

Source: Attitudes and expenditures of tourists in Croatia – TOMAS Summer 2014, Institute for Tourism, April 2015.

C3. REZERVACIJA SMJEŠTAJA PREMA ZEMLJAMA PORIJEKLA/ C3. ACCOMMODATION FACILITIES BOOKING BY COUNTRY OF ORIGIN

Prema metodologiji istraživanja, ispitanici su mogli odabrati jedan od četiri načina rezervacije smještaja: izravno sa smještajnim objektom, posredstvom turističke agencije, na neki drugi način ili bez rezervacije. Prema rezultatima, nešto više od dvije petine gostiju to je učinilo kontaktirajući direktno smještajni objekt (42,5%). Češće od prosječnog gosta tu su mogućnost koristili gosti iz Hrvatske, Italije, Slovenije, Nizozemske i Austrije.

Posredstvom turističke agencije smještaj je rezerviralo nešto više od četvrtine gostiju (26,1%). Tu opciju osobito koriste gosti iz Ujedinjene Kraljevine (48,0%). Agencija je također češće rezervirala smještaj za goste iz Poljske, Slovačke, Mađarske i Češke nego u slučaju gostiju iz ostalih promatranih zemalja.

Na put bez prethodne rezervacije smještaja kreće nešto više od jedne četvrtine gostiju (27,7%). U odnosu na prosječnog gosta to češće rade gosti iz Italije, Poljske, Njemačke, Mađarske, Slovenije i Nizozemske.

**Rezervacija smještaja u ljeto 2014. prema zemljama porijekla/
Accommodation facilities booking in summer 2014 by country of origin**

Zemlje porijekla/ Country of origin	Način rezervacije (%) / Booking channels (%)				Ukupno/ Total
	Izravno sa smještajnim objektom/ Directly with an accommodation establishment	Posredstvom turističke agencije/ Through a travel agency	Na neki drugi način/ Other	Nije unaprijed rezerviran smještaj/ No prior booking	
Njemačka/ Germany	40,4	22,1	5,5	32,0	100,0
Slovenija/ Slovenia	47,5	15,4	2,4	34,7	100,0
Austrija/ Austria	44,9	26,4	1,7	27,0	100,0
Češka/ Czech Republic	37,9	36,7	1,4	24,0	100,0
Italija/ Italy	49,6	19,8	2,3	28,3	100,0
Poljska/ Poland	33,3	27,1	9,1	30,5	100,0
Slovačka/ Slovakia	42,8	29,0	1,2	27,0	100,0
Nizozemska/ Netherlands	45,3	13,2	5,9	35,6	100,0
Ujedinjena Kraljevina/ United Kingdom	40,9	48,0	6,4	4,7	100,0
Mađarska/ Hungary	33,8	31,4	1,8	33,0	100,0
Hrvatska/ Croatia	61,9	12,4	1,1	24,6	100,0
Ukupno* / Total*	42,5	26,1	3,7	27,7	100,0

*Ukupno se odnosi na sve ispitanike./ *Data for the whole sample.

Izvor: Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj – TOMAS Ljeto 2014., Institut za turizam, travanj 2015./

Source: Attitudes and expenditures of tourists in Croatia – TOMAS Summer 2014, Institute for Tourism, April 2015.

**C4. TRENUTAK REZERVIRANJA SMJEŠTAJA PREMA ZEMLJAMA PORIJEKLA /
C4. THE MOMENT OF ACCOMMODATION BOOKING BY COUNTRY OF ORIGIN**

Rezervaciju smještaja gosti najčešće obavljaju u razdoblju od 5 do 8 tjedana prije dolaska u destinaciju (32,2%). Rezultati istraživanja potvrđuju, za svaku zemlju porijekla, da u tom terminu, više nego u bilo kojem drugom, rezerviraju gosti iz Njemačke, Slovenije, Italije, Češke, Austrije, Poljske, Nizozemske, Ujedinjene Kraljevine i Mađarske. Samo gosti iz Hrvatske i Slovačke najčešće rezerviraju svoj smještaj u razdoblju od jednog do 4 tjedna prije polaska na put.

**Trenutak rezerviranja smještaja u ljeto 2014. prema zemljama porijekla/
The moment of accommodation booking in summer 2014 by country of origin**

Zemlje porijekla/ Country of origin	Vrijeme rezervacije smještaja (%)*/ The moment of accommodation booking (%)*					Ukupno/ Total
	Manje od tjedan dana prije dolaska/ Less than a week before arrival	Od 1 do 4 tjedna prije dolaska/ 1 to 4 weeks prior to arrival	Od 5 do 8 tjedana prije dolaska/ 5 to 8 weeks prior to arrival	Od 9 do 12 tjedana prije dolaska/ 9 to 12 weeks prior to arrival	Više od 12 tjedana prije dolaska/ More than 12 weeks prior to arrival	
Njemačka/ Germany	4,8	18,4	31,3	17,7	27,8	100,0
Slovenija/ Slovenia	7,1	27,3	28,5	17,8	19,3	100,0
Austrija/ Austria	4,7	24,7	35,7	14,4	20,5	100,0
Češka/ Czech Republic	3,4	22,5	29,7	19,1	25,2	99,9
Italija/ Italy	5,9	23,4	28,0	18,2	24,5	100,0
Poljska/ Poland	8,4	24,5	30,6	13,8	22,7	100,0
Slovačka/ Slovakia	5,8	30,1	24,0	18,4	21,7	100,0
Nizozemska/ Netherlands	8,7	16,9	35,1	19,1	20,2	100,0
Ujedinjena Kraljevina/ United Kingdom	1,9	15,1	46,3	23,5	13,2	100,0
Mađarska/ Hungary	3,5	28,7	35,7	12,1	20,0	100,0
Hrvatska/ Croatia	12,2	33,4	26,2	14,6	13,6	100,0
Ukupno/ Total	6,2	22,8	32,2	17,2	21,6	100,0

* Obrada na skupu ispitanika koji su unaprijed rezervirali smještaj/
* Data for those who booked the accommodation in advance.

Izvor: Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj – TOMAS Ljeto 2014., Institut za turizam, travanj 2015./

Source: Attitudes and expenditures of tourists in Croatia – TOMAS Summer 2014, Institute for Tourism, April 2015.

D.

DULJINA BORAVKA I TURISTIČKI IZDACI/ LENGTH OF STAY AND TOURIST EXPENDITURE

D1. DULJINA BORAVKA TURISTA U HRVATSKOJ PREMA ZEMLJAMA PORIJEKLA/ D1. LENGTH OF TOURIST STAY IN CROATIA BY COUNTRY OF ORIGIN

Poznavanje samo broja noćenja i broja dolazaka turista u komercijalnom smještaju ne omogućava (uslijed višestrukog bilježenja broja dolazaka) izračun prosječnog trajanja putovanja. Da bi se dobila prosječna duljina boravka gostiju u ljetnom razdoblju, kao i detaljniji uvid u strukturu trajanja boravka, definirano je sedam razdoblja, počevši od kraćeg boravka u trajanju do 3 noćenja pa do boravka od 29 i više noćenja.

Gledajući duljinu boravka za svaku zemlju pojedinačno, slijedi zaključak da gosti iz većine promatranih zemalja najčešće borave 4 do 7 noćenja. Te zemlje su: Hrvatska, Slovačka, Slovenija, Italija, Češka, Austrija, Mađarska te Ujedinjena Kraljevina. Poljaci i Nizozemci su jedini gosti koji najčešće borave od 8 do 10 noćenja. 37,6% ispitanika iz Poljske te 29,3% ispitanika iz Nizozemske je odgovorilo da duljina njihovog boravka u Hrvatskoj u ljeto 2014. odgovara toj duljini trajanja.

**Duljina boravka turista u Hrvatskoj u ljeto 2014. prema zemljama porijekla/
Length of tourist stay in Croatia in summer 2014 by country of origin**

Zemlje porijekla/ Country of origin	Broj noćenja u Hrvatskoj %/ Number of overnights in Croatia (%)							Ukupno/ Total
	1 do 3/ 1 to 3	4 do 7/ 4 to 7	8 do 10/ 8 to 10	11 do 14/ 11 to 14	15 do 21/ 15 to 21	22 do 28/ 22 to 28	29 i više/ and more	
Njemačka/ Germany	1,6	34,4	27,8	19,9	13,6	1,1	1,6	100,0
Slovenija/ Slovenia	2,2	47,4	29,3	10,2	7,6	0,7	2,6	100,0
Austrija/ Austria	1,3	42,5	27,7	15,5	11,0	1,1	0,9	100,0
Češka/ Czech Republic	1,1	45,6	27,8	15,2	8,2	0,2	1,9	100,0
Italija/ Italy	2,5	47,1	25,9	12,7	10,8	0,6	0,4	100,0
Poljska/ Poland	1,3	35,0	37,6	17,5	7,0	0,6	1,0	100,0
Slovačka/ Slovakia	1,9	60,2	20,9	11,7	5,2	-	-	99,9
Nizozemska/ Netherlands	0,6	16,0	29,3	26,7	20,8	2,4	4,2	100,0
Ujedinjena Kraljevina/ United Kingdom	4,6	52,1	30,9	8,0	3,9	-	0,5	100,0
Mađarska/ Hungary	0,4	55,3	31,9	8,6	3,0	-	0,8	100,0
Hrvatska/ Croatia	6,1	51,9	27,5	6,4	6,1	-	2,0	100,0
Ukupno*/ Total*	2,2	42,0	28,4	15,2	10,1	0,7	1,4	100,0

*Ukupno se odnosi na sve ispitanike./ *Total is for all respondents interviewed.

Izvor: Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj – TOMAS Ljeto 2014., Intitut za turizam, travanj 2015./

Source: Attitudes and expenditures of tourists in Croatia – TOMAS Summer 2014, Institute for tourism, April 2015.

**D2. PROSJEČNI DNEVNI IZDACI TURISTA PREMA ZEMLJAMA PORIJEKLA/
D2. AVERAGE DAILY TOURIST EXPENDITURE BY COUNTRY OF ORIGIN**

**Prosječni dnevni izdaci turista u ljeto 2014. prema zemljama porijekla/
Average daily tourist expenditure in summer 2014 by country of origin**

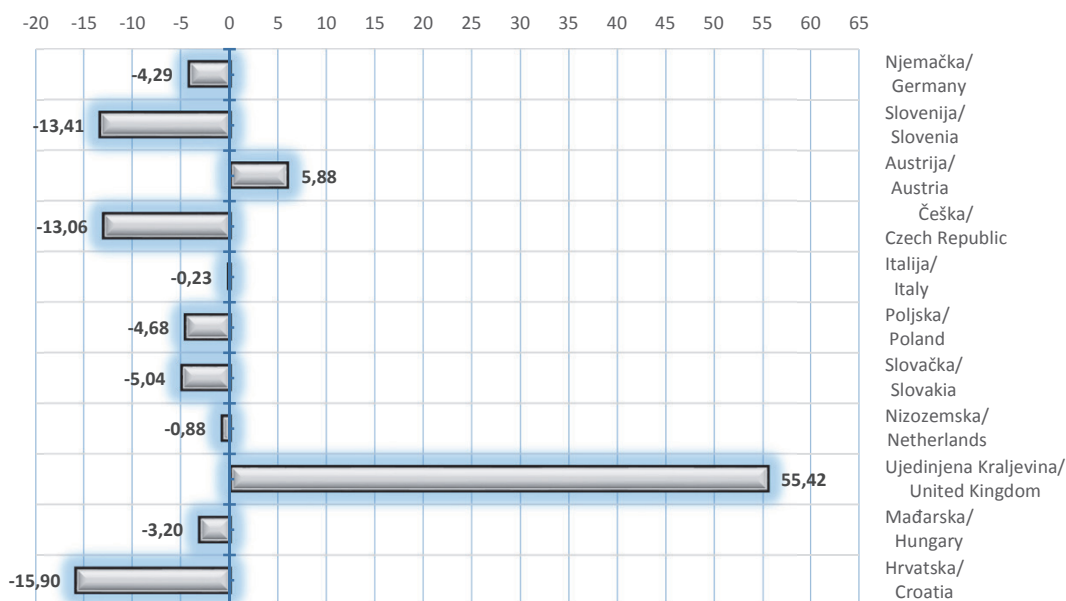
Zemlje porijekla/ Country of origin	Prosječni dnevni izdaci po zemljama porijekla (u eurima)/ Total average daily expenditure by country of origin (in euros)			
	Ukupno/ Total	Smještaj/ Accommodation	Hrana i piće u restoranima i barovima/ Food and beverages in restaurants and bars	Ostale usluge/ Other services
Njemačka/ Germany	62,07	34,02	11,37	16,68
Slovenija/ Slovenia	52,95	27,95	9,28	15,72
Austrija/ Austria	72,24	42,94	12,61	16,69
Češka/ Czech Republic	53,30	28,78	8,60	15,92
Italija/ Italy	66,13	37,36	13,06	15,71
Poljska/ Poland	61,68	29,74	11,04	20,90
Slovačka/ Slovakia	61,32	32,11	10,88	18,33
Nizozemska/ Netherlands	65,48	34,73	11,21	19,54
Ujedinjena Kraljevina/ United Kingdom	121,78	63,37	27,49	30,92
Mađarska/ Hungary	63,16	33,55	10,92	18,69
Hrvatska/ Croatia	50,46	30,66	7,99	11,81
Ukupno*/ Total*	66,36	36,22	12,18	17,96

*Ukupno se odnosi na sve ispitanike./ *Total is for all respondents interviewed.

Izvor: Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj – TOMAS Ljeto 2014., Intitut za turizam, travanj 2015./

Source: Attitudes and expenditures of tourists in Croatia – TOMAS Summer 2014, Institute for tourism, April 2015.

**Odstupanja prosječnih dnevnih izdataka prema zemljama porijekla od prosjeka izračunatog za primorske županije (u eurima)/
Difference between total average daily expenditure by country of origin and average daily expenditure in Adriatic counties (in euros)**

Izvor: Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj – TOMAS Ljeto 2014., Intitut za turizam, travanj 2015./
Source: Attitudes and expenditures of tourists in Croatia – TOMAS Summer 2014, Institute for tourism, April 2015.

Prosječni dnevni izdaci turista u mjestu boravka obuhvaćaju: izdatke za smještaj, zatim izdatke za hranu i piće u restoranima i barovima te sve ostale izdatke. U tu rezidualnu grupu svrstani su izdaci u trgovinama, izdaci za kulturu, sport i rekreaciju, zabavu, izlete i ostalo.

Prosječni dnevni izdaci turista u ljeto 2014. iznosili su 66,36 eura. U odnosu na taj prosjek, turisti iz Ujedinjene Kraljevine trošili su dnevno u prosjeku skoro dvostruko više – 121,78 eura. Više od dnevnog prosjeka trošili su još i gosti iz Austrije (72,24 eura), dok su se prosječni dnevni izdaci gostiju iz Italije i Nizozemske kretali oko prosjeka. Najmanje prosječne dnevne izdatke imali su gosti iz Hrvatske te Slovenije i Češke. Njihovi se ukupni izdaci kreću u rasponu od 50 do 53 eura.

U tablici D2. mogu se vidjeti prosječni dnevni izdaci po svim vrstama usluga.

E1. PRIHODI I RASHODI OD PUTOVANJA U PLATNOJ BILANCI HRVATSKE/
E1. CREDIT AND DEBIT FROM TRAVEL IN CROATIAN BALANCE OF PAYMENTS

U drugom tromjesečju 2015. godine netoprihod, koji se vodi na stavci "3. Putovanja – turizam" u "Platnoj bilanci – robe i usluge", iznosio je 1.729 milijuna eura što je za 4,8% više od netoprihoda u drugom tromjesečju 2014. godine. Prihodi od usluga pruženih putnicima i turistima u Hrvatskoj iznosili su oko 1.937 milijuna eura i u odnosu na drugo tromjesečje 2014. porasli su za 6,4%. Na strani rashoda zabilježen je rast od 21,5%. Ukupni rashodi u drugom tromjesečju 2015. godine iznosili su oko 208 milijuna eura naspram 171 milijun eura u istom razdoblju 2014. godine. Do povećanja rashoda došlo je zbog povećanja izdataka hrvatskih građana prije svega na privatnim, ali i na poslovnim putovanjima. Na privatna putovanja u inozemstvo potrošeno je blizu 152 milijuna eura, što je oko 31 milijun eura više nego u drugom tromjesečju 2014. godine (rast od 25,8%). Ukupni izdaci na poslovnim putovanjima drugog tromjesečja iznosili su oko 57 milijuna eura, dakle 11,6% više nego u istom razdoblju 2014.

Prihodi i rashodi od putovanja prema razlozima putovanja u drugom tromjesečju 2015. godine (u milijunima eura)*/
Travel credit and debit by purpose of travel in second quarter 2015 (mil EUR)*

	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.**	2014. Q1**	2014. Q2**	2014. Q3**	2014. Q4**	2015. Q1***	2015. Q2***
1. Robni deficit/ Trade deficit in goods	-5.925,1	-6.383,9	-6.296,4	-6.579,3	-6.356,2	-1.548,4	-1.875,9	-1.631,7	-1.300,1	-1.684,0	-1.755,7
2. Putovanja - turizam (netoprihod)/ Travel (net income)	5.600,8	5.984,4	6.136,1	6.522,5	6.767,1	157,1	1.649,4	4.467,5	493,1	219,3	1.729,0
2.1. Prihodi/ Credit	6.230,0	6.616,8	6.858,0	7.202,4	7.401,7	298,5	1.820,8	4.659,7	622,8	340,9	1.937,3
2.1.1. Poslovni razlozi/ Business	236,3	225,4	233,1	225,5	194,0	28,4	73,9	49,7	42,1	32,4	78,6
2.1.2. Osobni razlozi/ Personal	5.993,4	6.391,4	6.624,9	6.976,9	7.207,7	270,1	1.746,9	4.610,5	580,7	308,5	1.858,7
2.2. Rashodi/ Debit	-629,2	-632,4	-722,0	-679,8	-634,6	-141,4	-171,4	-192,1	-129,7	-121,6	-208,3
2.2.1. Poslovni razlozi/ Business	-180,6	-183,6	-224,6	-211,6	-180,4	-43,2	-50,8	-41,8	-44,5	-32,9	-56,7
2.2.2. Osobni razlozi/ Personal	-448,6	-448,8	-497,4	-468,2	-454,2	-98,2	-120,5	-150,3	-85,2	-88,7	-151,6

Napomena: Podaci o prihodima od putovanja temelje se na stavci platne bilance "putovanja, prihod", a obuhvaćaju sve transakcije potrošnje inozemnih turista i jednodnevnih posjetitelja na: smještaj, hranu i piće, prijevoz u zemlji, zabavu, kupnju i sl./Note: Travel credit data are based on the balance of payment entry "travel, credit", including all transactions of consumption of foreign travellers and same-day visitors on accommodation, food and beverage, travel within the country, entertainment, shopping etc.

*Od 31. listopada 2014. podaci su izrađeni prema novoj metodologiji koju propisuje šesto izdanje Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6) te novoj sektorskoj klasifikaciji institucionalnih jedinica u skladu sa standardom ESA 2010./ **As from CNB Bulletin No. 207 (October 2014), data have been compiled in accordance with the new methodology prescribed by the sixth edition of the Balance of Payments and International Investment Position Manual (BPM6) and the new sector classification of institutional units in line with ESA 2010.

** Revidirani podaci/ ** Revised data.

*** Preliminarni podaci/ *** Preliminary data.

Izvori: Bilten HNB-a 220 (studeni 2015.); <http://www.hnb.hr/publikac/bilten/arhiv/bilten-220/hbilt220.pdf>

Sources: Bulletin HNB 220 (November 2015); <http://www.hnb.hr/publikac/bilten/arhiv/bilten-220/ebilt220.pdf>.

Institut za turizam/ Institute for Tourism

- Stavovi i potrošnja turista u Hrvatskoj – *TOMAS Ljeto 2014*, Institut za turizam, travanj 2015., <http://www.iztg.hr/hr/institut/projekti/istrazivanja/>. /
Source: Attitudes and expenditures of tourists in Croatia – TOMAS Summer 2014, Institute for tourism, April 2015.

Državni zavod za statistiku/ Croatian Bureau of Statistics (www.dzs.hr)

- Priopćenje: Turizam u siječnju 2015.; godina LII., broj 4.3.1/1, 10. ožujka 2015./
First Release: Tourism, January 2015; Year LII, Number 4.3.1/1, 10 March, 2015
- Priopćenje: Turizam u veljači 2015.; godina LII., broj 4.3.1/2, 7. travnja 2015./
First Release: Tourism, February 2015; Year LII, Number 4.3.1/2, 7 April, 2015
- Priopćenje: Turizam u ožujku 2015.; godina LII., broj 4.3.1/3, 7. svibnja 2015./
First Release: Tourism, March 2015; Year LII, Number 4.3.1/3, 7 May, 2015
- Priopćenje: Turizam u travnju 2015.; godina LII., broj 4.3.1/4, 5. lipnja 2015./
First Release: Tourism, April 2015; Year LII, Number 4.3.1/4, 5 June, 2015
- Priopćenje: Turizam u travnju 2015.; godina LII., broj 4.3.1/4 Corr., 10. lipnja 2015./
First Release: Tourism, April 2015; Year LII, Number 4.3.1/4 Corr., 10 June, 2015
- Priopćenje: Turizam u svibnju 2015.; godina LII., broj 4.3.1/5, 7. srpnja 2015./
First Release: Tourism, May 2015; Year LII, Number 4.3.1/5, 7 July, 2015
- Priopćenje: Turizam u lipnju 2015.; godina LII., broj 4.3.1/6, 7. kolovoza 2015./
First Release: Tourism, June 2015; Year LII, Number 4.3.1/6, 7 August, 2015
- Priopćenje: Turizam u srpnju 2015.; godina LII., broj 4.3.1/7, 7. rujna 2015./
First Release: Tourism, July 2015; Year LII, Number 4.3.1/7, 7 September, 2015
- Priopćenje: Turizam u kolovozu 2015.; godina LII., broj 4.3.1/8, 7. listopada 2015./
First Release: Tourism, August 2015; Year LII, Number 4.3.1/8, 7 October, 2015
- Priopćenje: Turizam u rujnu 2015.; godina LII., broj 4.3.1/9, 6. studenog 2015./
First Release: Tourism, September 2015; Year LII, Number 4.3.1/9, 6 November, 2015

Hrvatska narodna banka/ Croatian National Bank

- *Bilten 220*, studeni 2015.; www.hnb.hr/
Bulletin 220, November 2015; www.hnb.hr

O TOMAS ISTRAŽIVANJIMA

„Ocjenjujući nedostatnom informacijsku osnovicu (broj dolazaka turista i broj ostvarenih noćenja) za donošenje odluka o turističkom razvoju Hrvatske, još smo davne 1987. godine pokrenuli istraživanja stavova i potrošnje turista u Hrvatskoj, poznatija pod nazivom TOMAS. Istraživanja TOMAS dionicima turističkog razvoja, od destinacijske do nacionalne razine, pružaju relevantne, reprezentativne i pouzdane informacije o tržišnom profilu posjetitelja, nužnom za segmentaciju tržišta, prednostima i slabostima turističke ponude kao osnovici za unapređenje turističkog proizvoda te izdacima posjetitelja kao osnovici za izradu Satelitskog računa turizma. Kao kontinuirana (longitudinalna) istraživanja, omogućuju i praćenje trendova u obilježjima turističke potražnje.

Istraživanja TOMAS primarna su istraživanja u kojima se podaci prikupljaju izravno od posjetitelja, osobnim intervjuom. TOMAS Ljeto, istražujući obilježja potražnje ljetnoga odmorišnog turizma, provedeno je do danas devet puta, uvijek na uzorcima od nekoliko tisuća ispitanika – turista u hotelima, kampovima i u privatnom smještaju, u 80-ak mjesta na području sedam obalnih županija, tijekom četiri ljetna mjeseca.

Istraživanja TOMAS kontinuirano prate i obilježja potražnje gradskog (TOMAS Zagreb) te nautičkog turizma (TOMAS Nautika), a po jednom su do danas provedena i na segmentu potražnje u tranzitnom turizmu, međunarodnim brodskim kružnim putovanjima, turizmu u zaštićenim prirodnim područjima te kulturnom turizmu.“

55 godina Instituta za turizam Naše putovanje, Institut za turizam 2015., str. 30-31.

ABOUT TOMAS SURVEYS

Acknowledging the information base (number of tourist arrivals and overnights) as insufficient for decision making on tourism development in Croatia, we launched a series of surveys on attitudes and expenditures of tourists in Croatia, known as TOMAS surveys, in the 1987. TOMAS surveys provide relevant, representative and reliable information on tourism demand to tourism stakeholders on destination and national level. TOMAS surveys provide information on: (i) visitors profile, necessary for market segmentation, (ii) strengths and weaknesses of tourism offer, as a basis for tourism product development, and (iii) visitor expenditure, as a basis for compilation of Tourism Satellite Account. As continuous (longitudinal) surveys, TOMAS surveys allow for trend analysis on different characteristics of tourist demand in Croatia.

In TOMAS surveys data are collected by personal interview with visitors. TOMAS Summer survey, exploring demand characteristics of the sun and sea tourism, has been conducted for the ninth time in 2014. The population of TOMAS Summer surveys are tourists staying in hotels, camp sites or private accommodation (households) in about 80 destinations in seven coastal counties during four summer months. The survey sample size amounts to several thousand respondents.

TOMAS surveys have been extended to research demand characteristics in city tourism (TOMAS Zagreb) and nautical/yachting tourism (TOMAS Nautika). Furthermore, ad-hoc TOMAS surveys have been conducted on transit tourism, cruising, tourism in protected natural areas and cultural tourism.

55 years of the Institute for tourism Our journey, Institute for tourism, pages 30-31